

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5. De eo, quòd sunt cœli aperti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

Super Questionis
39. Articulus quartus.

ARTICULUS IIII.

Utrum Christus debuerit in Iordane baptizari.

Titulus clausus est.

March. 3.

T in corpore una conclusio: Cuius mens fuit Christus in Iordane ut baptizaretur, quia per hoc significatur ingressus per baptismum in regnum Dei. Declaratur que hoc duplici figura, scilicet in Iordane et in terra promissionis & Helix in celo. Et scito, quod rō ita mystica est: nec alia potest reddi magis hieralis, nisi quia Deus eligat magis Iordanem, quam alias aquas.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur, quod Christus non debuerit baptizari in Iordane. Veritas enim debet respondere figuræ: sed figura baptismi præcessit in transitu maris rubri: ubi Aegyptij sunt submersi, sicut peccata delentur in baptismo. ergo videtur quod Christus magis debuerit baptizari in mari, quam in flumine Iordanis.

2 Præter Iordanis interpretatur descensus sed per baptismum aliquis ascenderit magis, quam descendit: unde etiam Matth. 3. dicitur, quod baptizatus Iesus confestim ascendit de aqua. ergo videtur inconueniens fuisse, quod Christus in Iordane baptizaretur.

3 Præter. Transientibus filijs Israel, aqua Iordanis conuersa sunt retrorsum, ut legitur Iosue 4. & sicut etiam in Psal. 113. dicitur. sed illi qui baptizantur, non retrorsum, sed in antea progreditur. Non ergo fuit conueniens, quod Christus in Iordane baptizaretur.

SED CONTRA est, quod dicitur Marci 1. quod baptizatus est Iesus a Iohanne in Iordane.

RESPOND. Dicendum, quod fluius Iordanis fuit, per quem filij Israel in terram promissionis intrauerunt. Hoc autem habet baptismus Christi speciale præ omnibus baptismatibus, quod introducit in regnum Dei, quod per terram promissionis significatur. unde dicitur Iohannis 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Ad quod etiam pertinet, quod Helix diuisit aquas Iordanis, quando erat in curru igneo rapiendus in caelum, ut dicitur 4. Regu. 2. quia scilicet transientibus per aquam baptismi, per ignem Spiritu sancti patet aditus in caelum. Et ideo conueniens fuit, ut Christus in Iordane baptizaretur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod transitus maris Rubri præfigurauit baptismum, quantum ad hoc, quod baptismus delet peccata: sed transitus Iordanis quantum ad hoc, quod aperit ianuam regni caelestis, qui est principalis effectus baptismi, & per solium Christum impletus. Et ideo conuenientius fuit, quod Christus in Iordane, quam in mari baptizaretur.

AD SECUNDVM dicendum, quod in baptismo est ascensus per profectum gratiæ, qui requirit descensum humilitatis. secundum illud Iaco. 4. Humillibus autem dat gratiam. Et ad talem descensum referendum est nomen Iordanis.

AD TERTIVM dicendum, quod sicut Aug. dicit in sermone de Epiph. Sicut antea aqua Iordanis retrorsum conuersa fuerant, ita modo Christo baptizato retrorsum peccata conuersa sunt. Vel etiam per hoc significatur, quod contra descensum aquarum, benedictionum fluius sursum ferebatur.

Super Questionis
trigesimam. Articulus quintus.

ARTICULUS V.

Utrum Christo baptizato, caeli debuerint aperiri.

Titulus clarus ex euangelij historia ortus.

AD QVINTVM sic proceditur. Videtur, quod Christo baptizato non debuerint caeli aperiri. Illi enim qui indiget intrare in caelum, quasi extra caelum existens. sed Christus semper erat in caelo, secundum illud Ioan. 3. Filius hominis, qui est in caelo. ergo videtur quod non debuerint ei caeli aperiri.

2 Præter. Apertio caelorum aut intelligitur spiritualiter, aut corporaliter: sed non potest intelligi corporaliter, quia corpora caelestia sunt impassibilia, & infrangibilia: secundum illud Iob. 37. Tu fortissimi cum eo fabricatus es celos, quod solidissimi, quasi aere fusi sunt? Similiter etiam nec potest intelligi spiritualiter: quia ante oculos filij Dei caeli antea clausi non fuerant. ergo videtur inconuenienter dici, quod baptizato Christo, aperti fuerint ei caeli.

3 Præter. Fidelibus caelum apertum est per Christi passionem, secundum illud Hebræo. 10. Habemus fiduciam in introitu sanctorum in sanguine Christi. Unde etiam nec Christi baptismum baptizati, si qui ante eius passionem decesserint, celos intrare potuerunt. ergo magis debuerunt aperiri caeli Christo patiente, quam baptizato.

SED CONTRA est, quod dicitur Luca 3. Iesu baptizato & orate, apertum est celum.

RESPOND. Dicendum, quod sicut dictum est, Christus baptizari voluit, ut suo baptismo consecraret baptismum, quo nos baptizaremur. Et ideo in baptismo Christi ea demonstrari debuerunt, quae pertinent ad efficaciam nostri baptismi. Circa quae tria sunt consideranda. Primo quidem principalis virtus, ex qua baptismus habet efficaciam: quae quidem est virtus caelestis. Et ideo baptizato Christo, apertum est caelum, ut ostenderetur, quod de caetero caelestis virtus baptismum sanctificaret. Secundo, operatur ad efficaciam baptismi fides ecclesiae, & eius qui baptizatur: unde & baptizati fidei profitentur, & baptismus fidei dicitur sacramentum. Per fidem autem inspicimus caelestia, quae sensum, & rationem humanam excedunt: & ad hoc significandum Christo baptizato aperti sunt caeli. Tertio, quia per baptismum Christi specialiter aperitur nobis introitus regni caelestis, qui primo homini praclusus fuerat per peccatum. Unde baptizato Christo, aperti sunt caeli: ut ostenderetur, quod baptizatis patet via in caelum. Post baptismum autem necessaria est homini iugis oratio, ad hoc quod caelum introeat. Licet enim per baptismum remittatur peccata, remanet tamen fomes peccati, nos impugnans interius, & mundus, & demones, qui impugnant exterius. Et ideo signanter dicitur Luc. 3. quod Iesu baptizato, & orante, apertum est caelum. scilicet fidelibus necessaria est oratio post baptismum. Vel ut detur intelligi, quod hoc ipsum quod

Fzato non debuerint caeli aperiri. Illi enim qui indiget intrare in caelum, quasi extra caelum existens. sed Christus semper erat in caelo, secundum illud Ioan. 3. Filius hominis, qui est in caelo. ergo videtur quod non debuerint ei caeli aperiri.

2 Præter. Apertio caelorum aut intelligitur spiritualiter, aut corporaliter: sed non potest intelligi corporaliter, quia corpora caelestia sunt impassibilia, & infrangibilia: secundum illud Iob. 37. Tu fortissimi cum eo fabricatus es celos, quod solidissimi, quasi aere fusi sunt? Similiter etiam nec potest intelligi spiritualiter: quia ante oculos filij Dei caeli antea clausi non fuerant. ergo videtur inconuenienter dici, quod baptizato Christo, aperti fuerint ei caeli.

3 Præter. Fidelibus caelum apertum est per Christi passionem, secundum illud Hebræo. 10. Habemus fiduciam in introitu sanctorum in sanguine Christi. Unde etiam nec Christi baptismum baptizati, si qui ante eius passionem decesserint, celos intrare potuerunt. ergo magis debuerunt aperiri caeli Christo patiente, quam baptizato.

SED CONTRA est, quod dicitur Luca 3. Iesu baptizato & orate, apertum est celum.

RESPOND. Dicendum, quod sicut dictum est, Christus baptizari voluit, ut suo baptismo consecraret baptismum, quo nos baptizaremur. Et ideo in baptismo Christi ea demonstrari debuerunt, quae pertinent ad efficaciam nostri baptismi. Circa quae tria sunt consideranda. Primo quidem principalis virtus, ex qua baptismus habet efficaciam: quae quidem est virtus caelestis. Et ideo baptizato Christo, apertum est caelum, ut ostenderetur, quod de caetero caelestis virtus baptismum sanctificaret. Secundo, operatur ad efficaciam baptismi fides ecclesiae, & eius qui baptizatur: unde & baptizati fidei profitentur, & baptismus fidei dicitur sacramentum. Per fidem autem inspicimus caelestia, quae sensum, & rationem humanam excedunt: & ad hoc significandum Christo baptizato aperti sunt caeli. Tertio, quia per baptismum Christi specialiter aperitur nobis introitus regni caelestis, qui primo homini praclusus fuerat per peccatum. Unde baptizato Christo, aperti sunt caeli: ut ostenderetur, quod baptizatis patet via in caelum. Post baptismum autem necessaria est homini iugis oratio, ad hoc quod caelum introeat. Licet enim per baptismum remittatur peccata, remanet tamen fomes peccati, nos impugnans interius, & mundus, & demones, qui impugnant exterius. Et ideo signanter dicitur Luc. 3. quod Iesu baptizato, & orante, apertum est caelum. scilicet fidelibus necessaria est oratio post baptismum. Vel ut detur intelligi, quod hoc ipsum quod

In corpore respondetur questio una a conclusione: Christus baptizato, & orante, conuenienter aperti sunt caeli. Et duo sunt: quia declaratur conuenientia respectu ly & orante. Quo ad primam probatio est: Christus baptizatus est, ut nostrum baptismum consecraret, ergo in illius baptismum illa monstrari debuerunt, quae ad nostram efficaciam baptismi spectant. ergo virtus caelestis, in caelo, quae caeli motu strari debuerunt per caelos apertos. Prima consequentia est clara. Secunda declaratur ex tribus, scilicet licet causa, & fide, & effectu, inueniens in efficacia baptismi. Quo ad secundum declaratur: quia oratio vel ad exemplum vel ad causam apertions caeli nobis referunt, & virtusque est conueniens. In responsione ad secundum, vide duo declarari. Primum, quod caeli aperti dicuntur non in seipsis, sed secundum visionem Christi. Secundum est, qualis fuerit ista visio, corporalis, imaginaria vel intellectualis. Et licet quilibet possibilis dicatur intellectualis tamen conuenientior videtur, ut potest excellenter.

K in corpore respondetur questio una a conclusione: Christus baptizato, & orante, conuenienter aperti sunt caeli. Et duo sunt: quia declaratur conuenientia respectu ly & orante. Quo ad primam probatio est: Christus baptizatus est, ut nostrum baptismum consecraret, ergo in illius baptismum illa monstrari debuerunt, quae ad nostram efficaciam baptismi spectant. ergo virtus caelestis, in caelo, quae caeli motu strari debuerunt per caelos apertos. Prima consequentia est clara. Secunda declaratur ex tribus, scilicet licet causa, & fide, & effectu, inueniens in efficacia baptismi. Quo ad secundum declaratur: quia oratio vel ad exemplum vel ad causam apertions caeli nobis referunt, & virtusque est conueniens. In responsione ad secundum, vide duo declarari. Primum, quod caeli aperti dicuntur non in seipsis, sed secundum visionem Christi. Secundum est, qualis fuerit ista visio, corporalis, imaginaria vel intellectualis. Et licet quilibet possibilis dicatur intellectualis tamen conuenientior videtur, ut potest excellenter.

Inf. q. 49. art. 3. ad 1. Et 3. di. 8. ar. 6. q. 3. ad 2. & dist. 23. q. 3. art. 1. ad 4. Et op. 60. c. 2.

Mat. 3. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

per baptismum caelum aperitur credentibus, est ex virtute orationis Christi. Vnde signanter Matt. 3. dicitur, qd apertum est ei caelum, id est omnibus propter eum, sicut si Imperator alicui pro alio petenti dicat, Ecce, hoc beneficium non illi do, sed tibi, id est propter te illi, vt Chrysof. dicit super Matth.*

AD PRIMVM ergo dicendum, qd sicut Chrysof. dicit super Matth. qd sicut Christus secundum dispensationem humanam baptizatus est, quamuis ipse propter se baptismum non indigeret: sic etiam secundum humanam dispensationem aperti sunt ei caeli, secundum autem naturam diuinam semper erat in caelis.

AD SECVNDVM dicendum, qd sicut Hierony. dicit super Matt. caeli aperti sunt Christo baptizato, non refectione elementori, sed spiritalibus oculis: sicut & Ezechiel in principio voluminis sui caelos apertos esse commemorat. Et hoc pbat Chrysof. super Mat. dicens, Quod si ipsa creatura, scilicet celum, rupta fuisset, no dixisset, aperti sunt ei: quia quod corporaliter aperitur, omnibus est apertum. Vnde etiam Marci primo expresse dicitur, qd Iesus statim accedens de aqua, vidit apertos caelos, quasi ipsa apertio celorum ad visionem Christi referatur. Quod qd aliqui referunt ad visionem corporalem, dicentes, qd circa Christum baptizatum tantus splendor fulsit in baptismo, vt viderentur caeli aperti. Potest etiam referri ad imaginariam visionem, per quem modum Ezechiel vidit caelos apertos: formabatur enim ex virtute diuina, & voluntate ronis, talis visio in imaginatione Christi, ad designandum, quod per baptismum, caeli aditus hominibus aperitur. Potest etiam & ad visionem intellectualem referri, prout, ff. Christus vidit iam baptismum sanctificato, apertum esse caeli hominibus, quod tamen etiam ante viderat sciendum.

AD TERTIVM dicendum, qd per passionem Christi aperitur celum hominibus, sicut per causam communem apertionis celorum, singulis applicari ad hoc, quod celum intreat, quod quidem fit per baptismum, secundum illud Rom. 6. Quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus. Et ideo potius fit merito de apertione celorum in baptismo, quam in passione Christi. Vel sicut Chrysof. dicit super Matth.* baptizato Christo, caeli tantum sunt aperti: postquam vero tyrannu vit per crucem, quia non erant necessaria: porte celo numquam claudendo, non dicunt Angeli. Aperite portas, ia enim erant aperta: sed, Tollite portas. Per quod dat intelligere Chryf. qd obstacula, quibus prius obstitentibus animae defunctorum introire no poterat caelos, sunt totaliter per passionem Christi ablata: sed in baptismo Christi sunt aperta, quasi manifestata ia via, per qua homines erant in celum intraturi.

A tudo gratia a principio sua coceptionis, quo fuit unigenitus a patre, vt ex supradictis patet. * non ergo debuit Spiritus sanctus ad eum mitti in baptismo.

¶ 2 Præ. Christus dicitur in mundum descendisse per mysterium incarnationis, qua exinaniuit semet ipsum, formam serui accipiens: sed Spiritus sanctus no est in carnate, ergo inconuenienter dicitur, qd Spiritus sanctus descenderit super eum.

¶ 3 Præ. In baptismo Christi ostendi debuit, sicut in quoddam exemplari, id quod fit in nostro baptismo: sed in nro baptismo non fit aliqua missio visibilis Spiritus sancti, ergo nec in baptismo Christi debuit fieri visibilis missio Spiritus sancti.

¶ 4 Præ. Spiritus sanctus a Christo in omnes alios derivatur, secundum illud Ioan. 1. De plenitudine eius nos omnes accepimus: sed super Apostolos Spiritus sanctus descendit, non in specie columbae, sed in specie ignis, ergo nec super Christum debuisse descendere in specie columbae, sed in specie ignis.

SED CONTRA est, quod dicitur Luc. 3. Descendit Spiritus sanctus corporali specie, sicut columba in ipsum.

RESPONDEO. Dicendum, quod hoc quod circa Christum factum est in eius baptismo (sicut Chryf. dicit super Matth.) pertinet ad mysterium omnium, qui postmodum fuerant baptizandi. Omnes autem qui baptismum Christi baptizantur, Spiritum sanctum recipiunt nisi ficti accedant, secundum illud Matt. 3. ipse vos baptizabit Spiritu sancto. Et ideo conueniens fuit, vt super Christum baptizatum Spiritus sanctus descenderet.

AD PRIMVM ergo dicendum, qd sicut Augustin. dicit 15. de Trinit. absurdissimum est dicere, qd Christus cum iam triginta esset annorum, acceperit Spiritum sanctum, sed venit ad baptismum, sicut sine peccato, ita no sine Spiritu sancto. Si enim de Ioane scriptu est, quod Spiritu sancto replebitur ab utero matris suae, quid de homine Christo dicendum est, cuius carnis ipsa coceptio no carnalis, sed spiritalis fuit? Tunc ergo, id est in baptismo, corpus suum, id est Ecclesiam, prafigurare dignatus est, in qua baptizati precipue accipiunt Spiritum sanctum.

AD SECVNDVM dicendum, quod sicut Augustin. dicit in 2. de Trinita. Spiritus sanctus descendisse dicitur super Christum corporali specie, sicut columba, non quia ipsa substantia Spiritus sancti videretur, quae est inuisibilis, neque ita quod illa visibilis creatura in unitatem personae diuinae assumeretur: neque enim dicitur, quod Spiritus sanctus sit columba, sicut dicitur, quod filius Dei est homo ratione vniuersalis: neque etiam hoc modo Spiritus sanctus visus est in specie columbae, sicut Ioanes vidit agnum occisum in Apocalypsi, vt habetur Apocalyp. 2. illa enim visio facta fuit in Spiritu per spirituales imagines corporum, de illa vero columba nullus ymquam dubitauit, quin oculis visa sit. Nec etiam hoc modo in specie columbae Spiritus sanctus apparuit, sicut dicitur 1. ad Corinth. 10. Petra autem erat Christus. Illa enim petra iam erat in creatura, & per actionis modum nunc patet est nomine Christi, quae signifi-

stri baptismi, ergo. Antecedens est Chrysof. Consequenter p. q. 34. arti. 4. batur: quia omnes baptizati non ficti, accipiunt Spiritum sanctum, Matth. 3. Aduerte hic, quod minus respondendo determinatur, quam fuerit quatum, nam quatum est de descensu Spiritus sancti in specie columbae, & respondetur de descensu Spiritus sancti solum, nihil dicendo de specie columbae. Et hoc ideo, quia referuntur hoc secundum responsioni ad argumenta.

Homil. in Mat. in opere imper. a med. p. 2. cap. 10. m. 2.

lib. 15. ca. 26. a med. 10. 3.

li. 2. c. 6. to. 1.

ARTICVLVS VI.

¶ *Super Questionis trigesima nona Articulum sextum. Vtrum conuenienter Spiritus sanctus super Christum baptizatum descendit in specie columbae.*

AD SEXTVM sic proceditur. Videtur, qd inconuenienter Spiritus sanctus super Christum baptizatum dicatur descendisse in specie columbae. Spiritus enim sanctus habitat in homine p gratia: sed in homine Christo fuit pleni-

¶ In corpore una concluso: Conueniens fuit vt super baptismum Christi Spiritus sanctus descenderet. Probatur qd in Christi baptismo factus est, pertinet ad mysterium no-

¶ Hom. 4. in Mat. 2. in die illius opere imp. 3. d. 10. 3. Hom. 2. in Mat. 3. in opere imp. 3. d. 10. 3. in die illius 2. d. 10. 3. Circa hanc comment. 3. in 2. cap. Mat. 3. p. 9. Hom. 1. in Mat. 3. in opere imp. 3. d. 10. 3. in die illius 2. d. 10. 3. Aliis cath. 3. d. 10. 3.

¶ Hom. 4. in Mat. 3. in opere imp. 3. d. 10. 3. in die illius 2. d. 10. 3.

¶ Super Questionis trigesima nona Articulum sextum.

¶ Titulus clarus ex euangelio eia ortus. ¶ In corpore una concluso: Conueniens fuit vt super baptismum Christi Spiritus sanctus descenderet. Probatur qd in Christi baptismo factus est, pertinet ad mysterium no-